

PATATES KİST NEMATODLARI İLE MÜCADELE HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Yönetmeliğin amacı, patates kist nematodları *Globodera pallida* (Stone) Behrens ve *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens yeri ve yayılış alanlarının tespiti, mücadelesi ve yayılmasını engellemeye ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

(2) Bu Yönetmelik, patates kist nematodları *Globodera pallida* (Stone) Behrens ve *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens sürveyi, tespit edilmesi, mücadelesi, yayılmasının engellenmesi ve eradike edilmesi hususlarını kapsar.

Dayanak

MADDE 2- (1) Bu Yönetmelik 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 15 inci maddesi ile 31/10/2006 tarihli ve 5553 sayılı Tohumculuk Kanununun 6 ncı maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 3- (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Araştırma Enstitüsü: Bakanlığa bağlı zirai mücadele araştırma faaliyetlerini yürüten enstitülerini,
- b) Dayanıklı patates çeşidi: Yetiştirildiğinde patates kist nematodlarının üremesini önemli oranda engelleyen çeşidi,
- c) Genel Müdürlük: Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğünü,
- ç) İzleme sürveyi: Belirli bir alanda, belirli bir zaman diliminde zararlı organizmaların dağılımını belirlemeye yönelik devam eden sürveyi,
- d) KASK sistemi: İl ve ilçe tarım ve orman müdürlükleri tarafından karantinaya tabi zararlı organizmalarda yürütülen sürvey çalışmalarının ve bulaşık alan bilgilerinin kayıt altına alındığı Tarım Bilgi Sisteminde yer alan karantinaya tabi zararlı organizma sürveyi kayıt sistemini,
- e) Konukçu bitkiler: Tohumları dışındaki *Solanum tuberosum* L. (patates) bitkilerini veya EK-1'de listelenen bitkileri,
- f) Laboratuvar: Bakanlığa bağlı zirai mücadele araştırma faaliyetlerini yürüten enstitü ve zirai karantina müdürlüklerinin laboratuvarları ile bakanlıkça yetkilendirilmiş laboratuvarları,
- g) Müdürlük: İl ve ilçe tarım ve orman müdürlüklerini,
- ğ) Sürvey: Bir alanda hangi türlerin var olduğunu ya da zararlı organizma popülasyonunun özelliklerini belirlemek için belirli bir süre boyunca yürütülen resmî prosedürü,
- h) Tespit sürveyi: Belirli bir alanda zararlı organizmaların var olup olmadığını tespit için yapılan sürveyi,
- ı) Zararlı organizma: Patates kist nematodları olarak bilinen *Globodera pallida* (Stone) Behrens ve *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens türlerini, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Resmî Tespit Sürveyleri

Resmî tespit sürveyleri

MADDE 4- (1) Müdürlük, EK-1'de listelenen ve yeniden dikilmesi amaçlanan bitkilerin veya ekim amaçlı patates yumrusu üretimine yönelik patateslerin, bitkinin kökleri veya diğer kısımları üretim yeri toprağı ile doğrudan temas halindeyken ekildiği veya depolandığı üretim alanlarında zararlı organizmanın varlığına yönelik resmî tespit sürveyi yapar.

(2) Resmî tespit sürveyleri, en son ürünün hasadı ile EK-1'de listelenen ve yeniden dikilmesi amaçlanan bitkilerin veya patates yumrularının ekimi arasındaki dönemde yapılır. Birinci fıkraya istisna olarak, resmî tespit sürveyi aşağıdaki durumlarda da gerçekleştirilebilir:

- a) İlgili müdürlüğün, zararlı organizmaların bulunmadığını ve EK-1'in 1 inci maddesinde listelenen patates ve diğer konukçu bitkilerin, tespit sürveyi sırasında mevcut olmadığını ve

sürveyin yürütülmesinden bu yana yetiştirilmediğini teyit eden resmî tespit sürvey sonuçlarına ait kanıtlar hakkında kayıt tutması halinde daha erken dönemde.

b) Üretim yerinde yeşil gübre veya ara ürünler gibi hasat edilmeyen ürünlerin yetiştirildiği bir dönemde.

(3) Aşağıda yer alan durumlarda resmî tespit sürveyi gerekli değildir:

a) İlgili müdürlük tarafından tanımlanan bir alanda bulunan ve aynı üretim yerinde yeniden dikilmesi amaçlanan EK-1'de listelenen bitkilerin dikimi.

b) İlgili müdürlük tarafından tanımlanan bir alanda bulunan ve aynı üretim yerinde kullanılmak üzere dikim için patates yumrularının üretimine yönelik patates ekimi.

c) EK-1'in 2 nci ve 3 üncü maddelerinde listelenen ve EK-2'nin 1 inci maddesinde atıfta bulunulan resmî olarak onaylanmış tedbirlere tabi olacak hasat edilen bitkilerin ve yeniden dikilmesi amaçlanan bitkilerin dikimi.

(4) Müdürlük, resmî tespit sürvey sonuçlarını kaydeder ve EK-4'te belirtilen şablona uygun olarak 31 Aralık tarihine kadar Genel Müdürlüğe bildirir ve KASK sistemine veri girişlerini yapar.

Resmî tespit sürveyleri için numune alma ve test etme

MADDE 5- (1) Zararlı organizmaların varlığına yönelik numune alma ve test işlemlerini içeren resmî tespit sürveyleri, dikim amaçlı patates yumrularının veya EK-1'in 1 inci maddesinde listelenen dikim amaçlı bitkilerin üretimine yönelik bitkilerin dikildiği veya depolandığı üretim yerlerinde, EK-3'e uygun olarak gerçekleştirilir.

(2) EK-1'in 2 nci ve 3 üncü maddelerinde listelenen bitkilerin ve üretime yönelik dikim için bitkilerin, dikildiği veya depolandığı üretim yerlerinde zararlı organizmaların varlığına yönelik numune alma ve test işlemlerini içeren resmî tespit sürveyleri EK-3'e uygun olarak gerçekleştirilir.

(3) İkinci fıkraya istisna olarak, üretim yerinde aşağıdakilerden birinin olması durumunda zararlı organizmalara yönelik numune alma ve test işlemleri gerekli değildir:

a) Resmî olarak onaylanmış uygun testlerin sonuçlarına dayalı olarak son 12 yıl içinde zararlı organizmaların varlığına dair bir geçmişin olmaması halinde.

b) EK-1'in 1 inci maddesinde listelenen patates veya diğer konukçu bitkiler son 12 yılda yetiştirilmediyse.

Bulaşık üretim yerlerinin ve bulaşık konukçu bitkilerin belirlenmesi

MADDE 6- (1) Resmî tespit sürveyi veya resmî izleme sürveyi sırasında, bir üretim yerinde zararlı organizmaların varlığı tespit edildiğinde ve bu durum EK-3'te belirtilen testlerle resmî olarak doğrulandığında ilgili müdürlük alanı bulaşık olarak belirler.

(2) Birinci fıkraya göre bulaşık olduğu belirlenen bir üretim yerinde yetiştirilen konukçu bitkiler veya zararlı organizmalar ile bulaşık olduğu tespit edilen toprakla temas halinde olan konukçu bitkiler bulaşık olarak belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Resmî İzleme Sürveyleri

Resmî izleme sürveyleri

MADDE 7- (1) Dikim amaçlı patates yumrularının üretimine yönelik olanlar hariç, patates üretimi için kullanılan üretim yerlerinde zararlı organizmaların dağılımını belirlemek için yıllık risk esaslı resmî izleme sürveyleri yapılır.

(2) Müdürlük, bir önceki yılda gerçekleştirilen ve birinci fıkrada belirtilen izleme sürveylerinin sonuçlarını her yıl 31 Aralık tarihine kadar EK-4'te yer alan formata uygun olarak Genel Müdürlüğe bildirir ve KASK sistemine veri girişini yapar.

Resmî izleme sürveyleri için numune alma ve test etme

MADDE 8- (1) Resmî izleme sürveyleri, dikim için patates yumrularının üretimine yönelik patatesler hariç, ilgili yılda patates üretimi için kullanılan alanın en az % 0,5'inde yapılır.

(2) Bu resmî izleme sürveyleri, EK-3'ün 2 nci maddesi uyarınca zararlı organizmaların olası varlığını tespit etmek için numune alma ve test etme işlemlerini içerir.

(3) Müdürlükler, EK-3'ün 6 ncı maddesinde yer alan örnek boyutunu kullandığında, bu örnek boyutunun kullanıldığı alanların ayrıntılarını Genel Müdürlüğe bildirir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Tedbirler

Eradikasyon tedbirleri

MADDE 9- (1) Müdürlük, 6 ncı maddenin birinci fıkrası uyarınca resmî olarak bulaşık olduğu belirlenmiş bir üretim yerinde, zararlı organizmaların eradikasyonu amacıyla aşağıdaki tedbirlerin tümünü alır:

a) Patates üretimine izin verilmez.

b) EK-1'in 1 inci maddesinde listelenen ve dikim amaçlı bitki üretimine yönelik hiçbir konukçu bitki dikimine veya depolanmasına izin verilmez. EK-1'in 2 nci veya 3 üncü maddelerinde listelenen bitkiler ise hasatlarından sonra zararlı organizmaları yayma konusunda tanımlanabilir bir risk oluşturmamaları için EK-2'nin 1 inci maddesinde atıfta bulunulan resmî olarak onaylanmış tedbirlere tabi tutulur.

c) Makineler, bu üretim sahasından çıkarılmadan önce veya çıkarıldıktan hemen sonra ve 6 ncı maddenin birinci fıkrası uyarınca bulaşık olmayan herhangi bir üretim yerine girmeden önce toprak ve bitki artıklarından temizlenir.

(2) Müdürlük, dikim için patates yumrularının üretimine yönelik olanlar dışındaki patateslerin üretimi için kullanılacak üretim yerlerini, 6 ncı maddenin birinci fıkrası uyarınca resmî olarak bulaşık olarak belirlemişse, zararlı organizmaların bu üretim yerlerinin dışına yayılmasını önlemek için resmî bir kontrol programı uygular ve Genel Müdürlüğe bildirir. Bu resmî kontrol programı, uygulanabilir olduğunda, aşağıdaki unsurların tümünü kapsar:

a) Zararlı organizmaların konukçu bitkileri için ülkede bulunan özel üretim ve pazarlama sistemlerini.

b) Mevcut zararlı organizmaların popülasyon özelliklerini.

c) Mevcut en yüksek dayanıklılık seviyelerine sahip dayanıklı patates çeşitlerinin kullanımını (mevcutsa eğer EK-5'in 1 inci maddesinde belirtildiği üzere dayanıklılık puanı 8 veya 9 olanlar).

ç) Ziraî mücadele teknik talimatında belirtildiği üzere, zararlı organizmalarla mücadele için diğer tarımsal seçenekleri.

(3) Patates çeşitlerinin dayanıklılık derecesi EK-5'in 1 inci maddesinde belirtilen standart puanlama tablosuna göre ölçülür. Dayanıklılık testi EK-5'in 2 nci maddesinde belirtilen protokole uygun olarak yapılır.

Bulaşık bitkiler için alınan tedbirler

MADDE 10- (1) Müdürlük, zararlı organizmaların eradikasyonu amacıyla 6 ncı madde uyarınca bulaşık olarak belirlenmiş konukçu bitkiler için aşağıdaki tedbirlerin tümünü uygular:

a) Patates yumrularının tohumluk olarak üretimde kullanımına izin verilmez.

b) Endüstriyel işleme veya sınıflandırma amaçlı patatesler, EK-2'nin 2 nci maddesi uyarınca resmî olarak onaylanmış tedbirlere tabidir.

c) EK-1'in 2 nci veya 3 üncü maddelerinde listelenen bitkilere zararlı organizmalardan arındırılmaları için, EK-2'nin 1 inci maddesinde atıfta bulunulan resmî olarak onaylanmış tedbirlere tabi tutulmadığı takdirde dikilmez.

(2) Birinci fıkranın (b) bendi kapsamındaki tedbirler alınırken, zararlı organizmaların konukçu bitkilerine özel üretim ve pazarlama faaliyetleri ve zararlı organizmaların popülasyon özellikleri dikkate alınır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Zararlı Organizmaların ve Çeşitlerinin Bildirimleri ve Tedbirlerin İptali

Dayanıklı patates çeşidinde zararlı organizmaların varlığının teyit edildiğine dair bildirim

MADDE 11- (1) Nematod türleri, patotipi veya virülans grubu bileşimindeki istisnai bir değişikliğin ve dayanıklı patates çeşidinin etkinliğinde bir değişiklik veya bozulmadan kaynaklı olarak zararlı organizmaların neden olduğu herhangi bir semptomun farkına varan teknik personel ve diğer kişiler bu durumu Araştırma Enstitülerine bildirir.

(2) Birinci fıkra uyarınca bildirilen tüm durumlarda ve bu tür durumlardan haberdar olduklarında, Araştırma Enstitüleri patates kist nematodu türlerini ve uygun durumlarda patotip veya virülans grubunu araştırır ve bunların varlığını uygun metotlarla teyit eder.

(3) Araştırma Enstitüleri, her yılın 31 Ocak tarihine kadar önceki yıl ile ilgili olarak ikinci fıkraya uyarınca yapılan teyitlerin ayrıntılarını Genel Müdürlüğe bildirir.

Zararlı organizmalara karşı dayanıklı çeşitlerin bildirilmesi

MADDE 12- (1) Araştırma enstitüleri, her yıl 31 Ocak tarihine kadar, önceki yıl içerisinde pazarlanabilmesi için tescil edilen çeşitlerden ve EK-5'te atıfta bulunulan resmî testlerle zararlı organizmalara karşı dayanıklı oldukları belirlenen tüm yeni patates çeşitlerinin listesini Genel Müdürlüğe bildirir. Patates çeşitleri ile birlikte, dayanıklı oldukları zararlı organizmaların türleri, patotipleri, virölans grupları veya popölasyonları ile nispi duyarlılıkları da belirtilir.

Bulaşık bir üretim yerinde tedbirleri iptal etmek amacıyla yeniden resmî numune alma ve test etme

MADDE 13- (1) Müdürlükler, 6 ncı maddenin birinci fıkrası uyarınca zararlı organizmanın pozitif teyidinden veya son patates ürününün yetiştirilmesinden itibaren en az altı yıl sonra, üretim yerinden resmî olarak yeniden numune alabilir ve EK-3'te belirtilen yöntemlerden birini kullanarak test edilmek üzere laboratuvara gönderebilir. Etkin ve resmî olarak onaylanmış kontrol tedbirlerinin uygulanması halinde bu süre üç yıla indirilebilir.

(2) Birinci fıkrada atıfta bulunulan resmî yeniden numune alma ve testin ardından, zararlı organizmaların varlığı tespit edilmezse, Müdürlükler 4 üncü maddenin dördüncü fıkrası ve 6 ncı maddenin birinci fıkrasındaki resmî kayıtları günceller ve ilgili üretim yerinde uygulanan tüm kısıtlamaları derhal iptal eder.

ALTINCI BÖLÜM
Çeřitli ve Son Hükümler

İdari yaptırımlar

MADDE 14- (1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı davrananlar hakkında 5996 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin ilgili hükümlerine göre idari yaptırım uygulanır.

Avrupa Birlięi mevzuatına uyum

MADDE 15- (1) Bu Yönetmelik, Patates Kist Nematodlarının *Globodera pallida* (Tař) Behrens ve *Globodera rostochiensis* (Wollenweber) Behrens'in Eradikasyonu ve Yayılmasının Önlenmesi İçin Alınacak Tedbirleri Ortaya Koyan 11/7/2022 tarihli ve (AB) 2022/1192 sayılı Komisyon Uygulama Tüzüğü dikkate alınarak Avrupa Birlięi mevzuatına uyum çerçevesinde hazırlanmıştır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 16- (1) 3/10/2011 tarihli ve 28073 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Patates Kist Nematodları ile Mücadele Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Test yöntemlerine ilişkin geçici tedbirler

GEÇİCİ MADDE 1- (1) 5 inci maddenin birinci ve ikinci fıkraları ve 8 inci maddenin ikinci fıkrasına istisna olarak, 15/7/2024 tarihine kadar, zararlı organizmaların tespiti ve tanımlanması ile ilgili EK-3'ün 1 inci maddesinin (b) bendinde listelenen yöntemler yerine, nematod kistlerinin artıklarından izolasyonu ve ardından Beniers vd. (2014) tarafından bildirildiği şekliyle, gerçek zamanlı PCR yöntemi ile tür tespiti yoluyla test yapılabilir.

Yürürlük

MADDE 17- (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 18- (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Ormanı Bakanı yürütür.

Ekleri için tıklayınız.